

امکان سنجی جاذبه های منطقه سرولات شهر چابکسر از توابع شهرستان رودسر با هدف تبدیل آن به یک سایت گردشگری

آرزو رمضانپور مقدم^۱، مجید سنایی^۲

۱- کارشناسی ارشد مهندسی شهرسازی، گرایش مدیریت شهری، دانشگاه کمال الملک نوشهر، مازندران

۲- عضو هیات علمی دانشگاه کمال الملک نوشهر، دکتری برنامه ریزی شهری و منطقه ای

چکیده

برنامه های مربوط به اوقات فراغت و گردشگری پدیده اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تلقی می شوند. برخی صاحب نظران عقیده دارند که گردشگری به منزله نیروی محرک توسعه اقتصادی کشورهاست. با توجه به اهمیت گردشگری، تدوین راهکارهای مناسب اعتمادپذیری گردشگران به مناطق مورد بازدید و در نتیجه جذب گردشگر از اهمیت بالایی برخوردار است. امروزه گردشگری به عنوان سومین صنعت گردشگری (پس از نفت و خودرو سازی) و پویاترین صنعت از لحاظ تحرک و ایجاد زمینه های اشتغال و توسعه همه جانبه در جهان به خودنمایی پرداخته و جلوه گر شده و توانسته است تغییراتی شگرفی در فضای زندگی و چشم اندازهای جغرافیایی نواحی مختلف به وجود آورده و اثرات عمیقی در چهار چوب زندگی افراد و جوامع و کشورهای زیادی بر جای گذارد. این وضعیت ما را مکلف می نماید با هدف دستیابی به حق السهم خود از ثمرات این صنعت از تمام توان و امکانات موجود بهره برداری نماییم.

واژه های کلیدی: سایت گردشگری، توسعه پایدار، منطقه سرولات، اقتصاد گردشگری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

گردشگری پدیده ای کهن بوده که بر پایه ی حرکت و جابه جایی انسان استوار و در عین حال سرشت آدمی نیز با سفر و آشنایی با زمینه های مختلف مکان هایی غیر از محل اقامت او عجین شده است، گرچه از ازنه دور فقدان امکانات و مقدمات ، اکثریتی را از اقدام به سفر باز می داشته است اما سفر از گذشته ها برای حکام ، اشراف زادگان و طبقات مرفه امکان پذیر و گاه به لحاظ حاکمیت فرهنگ های خاص برای آنان یک ضرورت محسوب می گردیده است . حس کنجکاوی و عشق و علاقه به کشف واقعیات و پرده برداری از اسرار پدیده های ناشناخته نیز پیوسته از انگیزه های سفر به شمار می رفته و می رود. تحولات قرون ۱۸ و ۱۹ در ساختار اجتماعی- اقتصادی- صنعتی در اروپا ، صنعت امکان استفاده از سفرهای تفریحی را برای همگان فراهم نمود و بدین سان سنگ بنای گذاشته شد. گردشگری بصورت ابزاری برای تاثیر ارز خارجی و معرفی محصولات گردشگری تولیدات داخلی به خارجیان با هدف گسترش و توسعه صادرات مطرح و با عنایت به قابلیت تحرک در تولید و توزیع و تسریع گردش پول و در نتیجه ایجاد اشتغال مورد توجه بسیار بوده و مزیت دیگرش ایجاد تبادل فرهنگ ها بین جوامع می باشد. ورود گردشگران، ارز آوری و مسافرت اتباع، خروج ارز را در پی دارد و تفاضل این دو، موقعیت و تراز مثبت و یا منفی صادرات کشورها را در ارتباط با ارز خارجی مشخص می کند و کشورهای موفق آنانی هستند که در یا ورود هر چه بیش تر گردشگران خارجی سهم بیش تری دارند. اما شناسایی توان و قابلیت ها و معرفی جاذبه های « سد عدم توفیق » تنگناهایی نیز در بنای مناطق، به خصوص جاذبه های طبیعی کشور وسیع و چهار فصل ایران، برای دخالت دادن امکانات بالقوه آن در برنامه ریزی های توسعه پایدار برای منطقه سرولات و همین طور طرح سایت گردشگری، در افق های زمانی آتی است تا به صورت جرقه ای برای رشد همه جانبه منطقه عمل نماید.

۲- نقش منطقه گردشگری سرولات در اقتصاد شهر

با اذعان به این که انسان خود بخشی از طبیعت بوده و انسان بدون طبیعت و طبیعت منهای آدمی ناقص و به عبارت دیگر این دو لازم و ملزوم یکدیگر بوده و نقش مکمل را برای هم دارند و با توجه به اینکه دوستی طبیعت با آدمی هیچ گاه قطع نشده و همواره نعم خود را رنگ به رنگ و نوع به نوع به جامعه بشری هدیه نموده و موجبات فخر و مباهات آدمیان در اکثر موارد بر گرفته و یا تقدیمی ها طبیعت هستند. اما آدمیان بدون توجه به دوستی مستمر و لاینقطع طبیعت با وی در قرون اخیر در خصومت با مادر همیشه مهربان خود متحد و متفق شده و در بسیاری از مناطقی موهبت های طبیعی را نابود و در بسیاری مناطق دیگر نیز کم جان و بی رمق نمودند. گرم شدن کره زمین و خبرهای مربوط به هلاکت انسانها و جانوران ناشی از گرمزدگی های تازه معمول شده و خطرات گازهای گلخانه ای و سرطان های ناشی از ایجاد حفره ها در لایه اوزون اتمسفر و تغییر روال نزولات آسمانی خشک

سالی ها در برخی مناطق و بروز سیل و طوفان در برخی مناطق دیگر. از جمله اثرات مخرب اقدامات بشری برخورد با محیطهای طبیعی بوده است ولی با توسعه دنیای ماشینیسیم کم کم متوجه این مطلب شده اند که تخریب مواهب طبیعی ، انقراض بسیاری از گونه های گیاهی و جانوری را در پی داشته و امری اشتباه بوده و می بایستی جبران مافات نموده و با اجرای طرحهای توسعه پایدار دست دوستی با طبیعت را بفشارند. خوشبختانه امروزه حرکتیایی چون احزاب سبز) دوستان طبیعت (و ایجاد و توسعه پارکهای محلی و زیستگاه های حیات وحش و طرح های بیابان زدایی و ... نوید فرادهای بهتری را می دهند. لذا با توجه به زنگهای خطر دانشمندان و دلایل علمی ابرازی، انسان ها به نعمت های طبیعی بیش تر خواهند اندیشید و در مواقع اوقات فراغت و تعطیلات مختلفه به طبیعت بیش تر روی خواهند آورد و جاذبه های طبیعی در صنعت گردشگری پیش رو از اهمیت ویژه ای برخوردار خواهند بود که با عنایت به تاکید بر برنامه های توسعه پایدار گردشگری به توسعه همه جانبه و رفاه عمومی مناطقی که در آن ها چنین جاذبه هایی قرار گرفته اند خواهند انجامید. روستای سرولات در ۲۲ کیلومتری رامسر واقع شده، اما نزدیکترین شهر به آن چابکسر است. این روستا در ۳ کیلومتری جنوب چابکسر قرار گرفته، در کنار رودخانه آچیروود و در دامنه کوههای البرز. این روستا هم جنگل دارد، هم رود، هم منظره ای رو به دریا و هم باغ های میوه که از جایگاه ویژه ای در استان گیلان برخوردار است. آچیروود رودخانه ای است که در زندگی اهالی روستای سرولات در چابکسر و آب و هوای این منطقه نقش بسیار پر رنگی را داشته است. به طور کلی سرولات بر اثر انفعالات طبیعی که در رودخانه و برش کوه توسط آن نیز به وجود آمده است. نسیمی که از سمت آچیروود می وزد باعث خنک تر شدن هوای روستا می شود و از رطوبت آن کم می کند. از میدان اصلی روستا که به سمت چپ حرکت کنید پس از گذر از چند سربالایی و سرپایینی به رود زیبایی می رسید که در کناره آن فضای سرسبز و دشت مانندی دارد. به منظور دسترسی به روستای سرولات در چابکسر اگر بخواهید از تهران حرکت کنید، باید حدود ۲۶۸ کیلومتری را که ۵ ساعت و نیم می شود را طی کنید. اگر از سمت رامسر وارد چابکسر می شوید باید راه را درون شهر ادامه دهید تا به آخرین میدان، میدان سرولات برسید. از اینجا میدان را دور زده و به سمت کوه حرکت کنید. پس از سه کیلومتر به روستا می رسید (تصویر ۱).

تصویر ۱- مسیر دسترسی به سرولات چابکسر

نکته ای باید در ذهن داشته باشیم این است که خرید سوغاتی از هر شهری که به آن سفر می کنید علاوه بر این که برای خودمان می تواند یادگاری باشد برای اهالی آن منطقه منبع درآمد و همین خود سبب می شود که به اشتغال زایی آن شهر کمک بسیاری کرده باشید پس خرید سوغاتی را هرگز فراموش نکنید. سوغاتی هایی که می توانید در سفر به روستای سرولات در رامسر تهیه کنید نیز انواع ترشی های محلی، لواشک ها و آلوچه های ترش، کلوچه، نان سنتی، چای، پرتقال و آب پرتقال های آماده، رب انار و آلوچه، عروسک های بافتنی، شال و رودوشی، لوازم حصیری، لوازم چوبی و ... هستند.

۳- موانع احداث سایت گردشگری

در این مسیر احداث سایت گردشگری در منطقه سرولات سختی ها و دشواری ها و موانع و تنگناهایی را پیش رو داریم که می باید با برنامه هایی شفاف و عملی و کارشناسانه و با سیاست گام به گام این موانع مرتفع شوند که اهم موانع و تنگناهای موجود شامل:

- ۱-نزوی جاذبه های گردشگری ناشی از عدم تاسیسات زیر بنایی لازم اعم از جاده و امکانات ترابری مدرن و اقامتگاه های در خور و تاسیسات پذیرایی شایسته و...
- ۲-عدم استقلال متوالی امر گردشگری زیر مجموعه ای است با امکانات کم و مسئولیت های متعدد.
- ۳-عدم فعالیت در زمینه های تبلیغی، اطلاع رسانی و بازاریابی.
- ۴-عدم ارائه تسهیلات کم بهره و طولانی مدت برای سرمایه گذاری در بخش گردشگری.
- ۵-بالا بودن نرخ بهره و بیمه و مالیات و عوارض و....
- ۶-تورم موجود که همه برنامه ریزی ها را دچار شکست می نماید.
- ۷-فصلی بودن گردشگری ناشی از حاکمیت اقلیم که برای مقابله با آن می باید سرمایه گذاری های لازم برای تنوع بخشی به جاذبه ها و ایجاد زمینه های جاذبه های فصول سرد را نیز در منطقه فراهم نمود و به این مشکل فائق آمد
- ۸-تخریب بافت قدیمی منطقه که خود از اهم جاذبه ها به حساب می آیند.
- ۹-کم توجهی به امر زیبا سازی ، عمران ، وضعیت معابر ، امکان عمومی و بهداشت.
- ۱۰-ترس از هجوم فرهنگی بیگانه ناشی از رونق گردشگری.
- ۱۱-نرخ بالایی بی کاری که اغلب فاقد مهارت نیز می باشند.
- ۱۲-فرا سرمایه ها به سایر مناطق کشور.
- ۱۳-رها شدن و عدم تکمیل بسیاری از طرح های مرتبط

- ۱۴- عدم انسجام و قاطعیت و ضعف برنامه ریزی به منظور سر و سامان دادن به گردشگری
- ۱۵- بیگانگی بسیاری از مردم و تصمیم گیرندگان امور با گردشگری و فواید و ثمرات آن
- ۱۶- عدم وجود آموزش های ضروری در ارتباط با گردشگری در سطح شهرستان.
- ۱۷- قابل توصیف نبودن وضعیت بحرانی مراکز اقامتی و ناکافی بودن امکانات تفریحی و پذیرایی.
- ۱۸- عدم اقدام به منظور تهیه و اجرای طرح جامع گردشگری برای شهرستان.
- ۱۹- عدم شناسایی جاذبه ها ناشی از اهمیت ندادن به امر گردشگری.
- ۲۰- عدم رغبت عملی بخش دولتی و خصوصی برای سرمایه گذاری در ارتباط با گردشگری.

۴- راهکارها و پیشنهادات

در مسیر احداث سایت گردشگری در منطقه سرولات و تبدیل آن به یک جاذبه قوی و یا یک قطب گردشگری راهکارها و پیشنهادهایی شامل موارد ذیل قابل اعمال است.

۱- بهره گیری از تبلیغات در سطحی گسترده:

الف) استفاده از بروشورها و نقشه های راهنمایی گردشگران.

ب) استفاده از وسایل ارتباط جمعی

ج) استفاده از پلاکاردها در مسیر عبور و مرور.

د) استفاده از نقش و تصاویر جذاب سرولات در پس زمینه بلیط های بازدید.

۲- ایجاد، توسعه و تجهیز مراکز اقامتی در شهر چابکسر و جنب منطقه سرولات شامل:

الف) ساخت هتل ، متل ، اردوگاه ، مهمانسرا و کلبه های مناسب و اقدامات لازم جهت حفظ و نظارت آنها.

ب) ساخت سرویس های بهداشتی کافی و مناسب .

ج) فراهم سازی مراکز تفریحی و سرگرم کننده.

د) ایجاد غرفه های صنایع دستی در کنار مراکز تفریحی و اقامتی .

ه) تعیین حدود و ثغور این مراکز و جداسازی آن با دیوارهای سبز گیاهی و تعیین نگهبانانی برای مراقبت از این مراکز .

۳- مدیریت :

صنعت گردشگری و توسعه آن طالب مدیرانی علاقه مند ، متخصص ، آگاه ، اندیشمند ، آینده نگر و دل سوزی است که بتواند همپای پیشرفت های جهانی در این صنعت قدم بردارند و پذیرای دیدگاه های نو باشند و در محدوده برنامه های توسعه با جان و دل تلاش نمایند .

۴- بهره گیری از آخرین تکنولوژی ها جهت اطلاع و خدمات رسانی به گردشگران .

۵- نیروی انسانی مرتبط با گردشگران شامل : راهنمایان تور و نمایندگان شرکت های مدیران و کارکنان تاسیسات مرتبط با گردشگری و ... همواره باید با هیجان لازم و شور و حال تحریک کننده نسبت به معرفی جاذبه مورد نظر اقدام نمایند و توجه به مهمان نوازی ، ارزش های اعتقادی - اخلاقی ، چهره خندان و ... را فراموش ننمایند.

۶- آموزش کارکنان هتل ها و رستوران ها حائز کمال اهمیت است .

۷- همکاری مستمر و نزدیک مسئولین و ساکنین محلی در رفع مشکلات و صداقت در گفتار و عمل آنان از ضروریات است .

۸- اقدام به اطلاع رسانی به ساکنین منطقه در خصوص عواید و مزایای توسعه گردشگری .

۹- عرضه غذاهای محلی در اماکن مرتبط با گردشگری شهرستان .

۱۰- استفاده از موسیقی مناسب در مکان های گردشگری .

۱۱- اطلاع رسانی بهینه در زمینه مزایای جغرافیایی منطقه .

۵- منابع

- ۱- اکوتوریسم ، ترجمه کهرم ، اسماعیل ، انتشارات محیط زیست .
- ۲- الوانی ، سید مهدی ، جهانگردی و توسعه ، مرکز تحقیقات و مطالعات سیاحتی وزارت ارشاد .
- ۳- رحمانی ، بیژن ، ۱۳۶۹ ، جغرافیای ورزش ، دانشگاه آزاد اسلامی
- ۴- رضوانی ، سید علی اصغر ۱۳۷۹ ، جغرافیا و صنعت توریسم ، دانشگاه پیام نور ، ۱۳۷۴
- ۵- فیض بخش ، هوشنگ ، ۱۳۵۷ ، صنعت جهانگردی در ایران و جهان ، مرکز عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات .
- ۶- گودرزی ، علیرضا ، هفته نامه عندلیب ، ۱۳۸۶
- ۷- لغت نامه دهخدا ، علی اکبر ، ۱۳۲۵ ، لغت نامه ، دانشگاه تهران ، مؤسسه لغتنامه دهخدا
- ۸- مقتدر مژدهی ، عبدالحسین ، ۱۳۴۴ ، هیدروژئولوژی ، چاپخانه زیبا ، ۱۳۴